

času, ko je bilo na Primorskem vse, kar je dišalo po slovenstvu, prepovedano, Peči obdane z bodečo žico in so bili lepi trenutki gorske tišine tako rekoč ukradeni, ali morda kasneje, v svobodni domovini, ko je naenkrat lahko zadihal s polnimi pljuči? Vprašanje, ki sem ga nosil v sebi, pa ga Evgenu nisem več utegnil zastaviti. Odšel je za Zorkom, Francetom in drugimi pajdaši iz Krpja.

Zarko Rovšček

Vejica sleča Marjanu Perku na grob

Na tržiškem pokopališču smo se v prvih dneh septembra poslovili od znanega alpinista, gorskega reševalca, vodnika in planinskega oskrbnika **Marjana Perka**.

Kot mnogi njegovi mladi vrstniki se je tudi Marjan šel učiti za strojarja. V prostem času je hodil v hribe nad Trzičem, smučal po Zelenici in se loteval prvih plezalnih poskusov v Storžiču. Komaj se je sprijateljil s skalo in zmogel težavnejše vzpone, se je začela druga svetovna vojna. Nemci so ga mobilizirali in poslali na vzhodno fronto; ranjen se je vrnil domov v Trzič na zdravljenje in odšel v partizane.

Po osvoboditvi leta 1945 se je Marjan kot alpinist in hribovec lotil dela v gorah in planinski organizaciji. Skupaj z drugimi gorenjskimi plezalci je oživljal naš med drugo svetovno vojno zamrli alpinizem. Spet je plezal in pomagal pri obnavljanju

planinskih postojank na Kofcah, na Šiški planini, Pod Storžičem, na Zelenici in na Dobrči. Z **Natkom Salbergerjem** in **Avgustom Primožičem** je leta 1947 v Trziču organiziral Alpinistični odsek in mu potem načeloval več let. S tržiškimi alpinisti je postavil bivač v Storžiču, **Dragu Koreniniju** pa je pomagal pri obnavljanju jeseniških bivačkov v Julijcih. Leta 1949 je vodil prvi alpinistični tabor v Trenti in bil tehnični vodja zveznega alpinističnega tečaja na Prenju. Tega leta je pri PZS prevzel odgovorno delo alpinističnega inštruktorja in posvetil vse svoje organizacijske sposobnosti in izkušnje nadaljnemu organiziranju in razvoju slovenskega alpinizma. Postal je član upravnega odbora PZS.

V sodelovanju s Komisijo za alpinizem PZS je organiziral vrsto novih AO in kmalu je v Sloveniji delovalo 25 AO s skoraj 1000 alpinisti in pripravniki. Kot alpinistični inštruktor je vodil vrsto alpinističnih tečajev in prve alpinistične odprave na Prenj, Čvrnico, Prokletije, v Dolomite in v Centralne Alpe.

V alpinistični kroniki je podatek, da je v tistih letih organiziral in vodil okoli 70 zveznih, republiških in društvenih alpinističnih tečajev in tečajev GRS. Na mnogih je tudi predaval.

V naših gorah je opravil okoli 400 plezalnih vzponov, med njimi 32 prvenstvenih. Nekateri so še posebej zanimivi, kot: direktni vzpon v zahodni steni Zahodnega Prisanka, vzpona v Vodnikovem Vršacu in v Lepem Špičju, osrednja smer v Pelcu in Tržiška v Storžiču. Omeniti je treba še njegov najtežji vzpon: 5. avgusta 1950 je s **Cicem Debeljakom** preplezal v severni steni Travnika različico Aschenbrennerjeve smeri, kar je tedaj veljalo za najtežji plezalni vzpon v Julijcih.

Kot gorski reševalec je sodeloval na okrog 300 reševalnih akcijah. Bil je tudi gorski vodnik in smučarski učitelj. Kot alpinist se je povzpел na glavne vrhove Centralnih Alp in se po letu 1949 udeležil več visokogorskih alpinističnih tečajev v Švici, kjer se je seznanil z delom in vzgojo lavinskih psov švicarske reševalne službe. Leta 1951 je pri GRS orga-

niziral Odsek za vzgojo lavinskih psov in s sodelovanjem Kinološke zveze Slovenije organiziral več začetniških tečajev za lavinske pse v Tamarju, pod Storžičem in na Korosci. S svojim lavincem Rigom je sodeloval na dveh tečajih na Pat-scherkoflu v Avstriji, kjer je med 40 udeleženci iz Avstrije, Italije in Nemčije zasedel prvo mesto.

Marjan Perko je bil pesnik po rojstvu. Če mu je ob pogledu na gore zaigralo srce, se je porodila nova pesem in nova melodija. Njegove pesmi pojejo o gorah in alpinistih, o cvetju in ljubezni, o smrti in grobu. Z leti se jih je nabralo za cel venec, od planinskih poem, kot sta S triglavskega veter gorovja in Kjer visoke so planine, do šegave poskočnice Janez in Micka v Kranj gresta po picka. Večina jih je že ponarodela. Življenje in delo sta ga kovala in brusila, da je na zunaj kazal videz trdega, odrezavega hribovca, v resnici pa je bil človek z mehkim srcem in pesniško dušo. Ko se je upokojil, so ga gore spet potegnile v svoj objem; postal je oskrbnik planinskih postojank, leta 1969 Pod Storžičem, potem na Zelenici, leta 1971 pa v Tamarju.

S **Tonetom Bučerjem** je jeseni 1982 v Logarski dolini organiziral prvo srečanje starejših alpinistov – veteranov, ki so se potem vrstila leto za letom. To so srečanja predvojnih alpinistov in alpinistov, ki so se po osvoboditvi leta 1945 aktivno udeleževali v gorah in bili pobudniki, organizatorji in inštruktorji na različnih povojnih alpinističnih taborih in tečajih, skratka, alpinisti, ki so delovali pri vzgoji prve povojne alpinistične generacije v Sloveniji.

Lani je kot sedemdesetletnik vodil 15. srečanje alpinistov veteranov v Koči na Gozdu. Tedaj ni nihče med nami slutil, da ga čez leto dni ne bo več med nami. Nanj se je zgrnila bolezen in njegovo življenje je začelo ugašati, dokler se pred kratkim ni utrnulo.

Našo hribovsko družino je zapustil mož, ki je svoje življenje posvetil goram in planinstvu. Čeprav je odšel od nas tiho, spomin na planinskega tovariša Marjana med nami ne bo ugasnil.

Vlasto Kopač